

3. Наумук І. М. Розвиток медіа-компетентності майбутніх учителів інформатики як необхідна умова до професійної діяльності / І. М. Наумук // матеріали II Міжнародної науково-методичної конференції (3-4 грудня 2015 р., м. Суми): у 3 ч. Ч. 3. – Суми : видавничо-виробниче підприємство «Мрія», 2015. – 128 с.

4. Типова освітня програма для 1–2 класів закладів загальної середньої освіти. Київ, 2018. URL : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>

УДК:372.881.116.12

Хома О.М.

канд.пед.н., доц.,

Батрин Д.В.,

Спеціальність «Початкова освіта», освітній ступінь «магістр»,
Мукачівський державний університет, Україна

ПОЧАТКОВА ШКОЛА З ПОГЛЯДУ В. СУХОМЛИНСЬКОГО

Василь Сухомлинський належить до тих педагогів, які упродовж життя працювали над концепцією початкової школи, роллю вчителя в цьому процесі, застосуванні інноваційних методів навчання й виховання. Його педагогічні твори «Серце віддаю дітям», «Сто порад учителеві», «Народження громадянина» та інші стали не тільки вітчизняним, але й світовим надбанням. «Школа під блакитним небом» як творча лабораторія вчителя й учнів була унікальною. В ній діти вчилися міркувати, спостерігати за навколишнім світом, складали казки. Навчання у зв'язку з дослідженням за природою стало лейтмотивом і сучасної освіти. Що таке початкова школа з погляду В. Сухомлинського? Окремі тези.

Для В. Сухомлинського початкова школа – це «цілий період морального, інтелектуального, емоційного, фізичного, естетичного розвитку, який буде реальною справою, а не пустою розмовою лише за умови, що дитина живе багатим життям сьогодні, а не тільки готується до оволодіння знаннями завтра» [2, с. 100]. Навчання розглядається як важлива, водночас не єдина сфера духовного життя дитини. «Чим ближче я придивлявся до того, що всі ми звикли називати навчально-виховним процесом, тим більше переконувався, що справжня школа – це багатогранне духовне життя дитячого колективу, в якому вихователь і вихованець поєднані безліччю інтересів і захоплень. Навчання – це лише одна з пелюсток квітки, яка називається вихованням у широкому сенсі цього поняття. У вихованні немає головного і другорядного, як немає головної пелюстки серед багатьох пелюсток, що створюють красу квітки. У вихованні все головне – і урок, і розвиток різнобічних інтересів дітей поза уроком, і взаємовідносини вихованців у колективі» [2, с. 8].

Підкреслимо, що виховання особистості дитини, на думку педагога, можливе за умови розуміння її дитячого світу. «Діти живуть своїми уявленнями про добро і зло, честь і безчестя, людську гідність; у них свої критерії краси, у

них навіть свій вимір часу: в роки дитинства день здається роком, а рік вічністю. Маючи доступ в казковий палац, ім'я якому - Дитинство, я завжди вважав за необхідне стати в якійсь мірі дитиною. Тільки за цієї умови діти не будуть дивитися на вас як на людину, випадково проник за ворота їх казкового світу, як на сторожа, який охороняє цей світ, сторожа, якому байдуже, що робиться всередині цього світу».[2, с.7-8]

Особливу увагу акцентував В. Сухомлинський на ролі рідного слова для становлення громадянина країни: «Школа стає справжнім осередком культури лише тоді, коли в ній панують 4 культу: культ Батьківщини, культ людини, культ книжки і культ рідного слова» [2, с. 201]. Краса мови досліджувалася серед краєвидів рідної природи: «Ми йшли в природу – в ліс, в сад, на поле, луг, берег річки, – слово ставало в моїх руках знаряддям, за допомогою якого я відкривав дітям очі на багатство навколишнього світу» [2, с. 202].

Сьогодні Концепцією «Нова українська школа», новим Державним стандартом початкової освіти мовно-літературної галузі реалізується один із важливих принципів початкової освіти – інтеграції (наприклад, інтеграції навчання української мови з курсом «Я досліджую світ»). Метою у навчанні української мови є: формування комунікативної, читацької та інших ключових компетентностей; розвиток особистості здобувачів освіти засобами різних видів мовленнєвої діяльності; здатності спілкуватися українською мовою, мовами відповідних корінних народів і національних меншин для духовного, культурного і національного самовираження, користуватися ними в особистому і суспільному житті, міжкультурному діалозі; збагачення емоційно-чуттєвого досвіду, розвиток мовленнєво-творчих здібностей [1].

Методика навчання української мови поповнюється новими технологіями навчання, що сприяють розвитку критичного мислення молодшого школяра, формують національно-мовленнєву особистість.

Дослідниця [3] акцентує увагу на методах удосконалення мовлення молодших школярів, добірки системи вправ з розвитку мовлення (лексичні, конструктивні, творчі; комунікативні) з різними компетентнісними завданнями. Мовленнєво-комунікативним ситуаціям надає провідне місце, структура яких вбачає: адресант, адресат, толерантні стосунки між адресантом і адресатом із застосуванням формул українського мовленнєвого етикету; мета спілкування, спосіб та місце спілкування, засоби спілкування (вербальні, невербальні). Серед ситуацій діалогічного (монологічного) спрямування пропонує такі: «Випадок у лісі: зустріч з їжачком», «Про що дзюркочить струмок», «Розмова дуба і берізки», «Розповідь подрузі зі Львова про рідне Мукачєво», «Що я порадив би друзів», «Інтерв'ю з мамою (татом)» та інші. Саме на розвиток мовлення молодшого школяра звертав увагу В. Сухомлинський. Учні складали твори про друзів, природу, навколишній світ.

Отже, нами окреслено окремі тези щодо поглядів В. Сухомлинського на початкову школу.

Список використаних джерел

1. Державний стандарт початкової освіти / Учитель початкової школи. –

2018. – №4. – С.1-16.

2. Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям /В. Сухомлинський. Вибрані твори: у 5-ти томах. Т-3, .К «Рад школа», 1977. – 670с

3. Хома О.М. Компетентнісний підхід до навчання української мови з погляду педагогічних ідей Василя Сухомлинського /Хома О.М.// Інноваційна педагогіка. Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій. – Одеса, 2019. – Випуск 9, Т.3. – С.40-43.

УДК 377

Швардак М.В.,

к.пед. н., доц. кафедри
педагогіки дошкільної та початкової освіти
Мукачівського державного університету

Мотичка Н.П.,

магістр спеціальності «Початкова освіта»

ПОЧАТКОВА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ ІДЕЙ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Доступність всіх дітей молодшого шкільного віку до якісної початкової освіти належить до стратегічних пріоритетів реформи української школи, які передбачені законом «Про освіту» [1] та «Концептуальними засадами реформування середньої школи» [2]. Початкова школа раніше за інші рівні освіти стала об'єктом оновлення освітнього процесу на засадах дитиноцентризму, партнерства, врахування життєвих потреб дітей, розроблення нових Державних стандартів, освітніх програм, оцінювання навчальних результатів.

Рух активного вчительства, батьків, науковців в галузі початкової освіти розпочався у 2016 році з обговорення на платформі EdEra змісту чинних навчальних програм, підручників, стану контролю і оцінювання навчальних досягнень учнів, пропозицій змінити процедуру вступу дітей до школи, поліпшити комфортність їх перебування та ін. Новий етап законодавчого і концептуального розвитку шкільної освіти, здійснені в останні роки дослідження українських і зарубіжних учених зумовили суттєві зміни статусу початкової освіти, її загальної мети, їх похідних складників функціонування у нових умовах. Зокрема, відповідно Національної рамки кваліфікацій «початкова освіта є першим рівнем повної загальної середньої освіти, який має забезпечити здатність особи виконувати прості завдання у типових ситуаціях у чітко визначеній структурованій сфері роботи або навчання виконувати завдання під безпосереднім керівництвом іншої особи» [1, с. 36, п. 3].

Відповідно переосмислено мету початкової освіти, яка виразно відображає дитиноцентровану особистісно зорієнтовану спрямованість початкової освіти.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості та допитливості.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>